Kur nutrūksta kelionė?

Žmonių su negalia patirtis naudojantis transportu: problemos ir siūlymai

Ginta Žemaitaitytė-Buinevičė,
Lietuvos žmonių su negalia sąjunga

2025 m. turizmo tyrimas (302 respondentai) ir 2026 m. transporto apklausa (30 respondentų)

2025 m. tyrimas: dauguma keliauja automobiliu

302

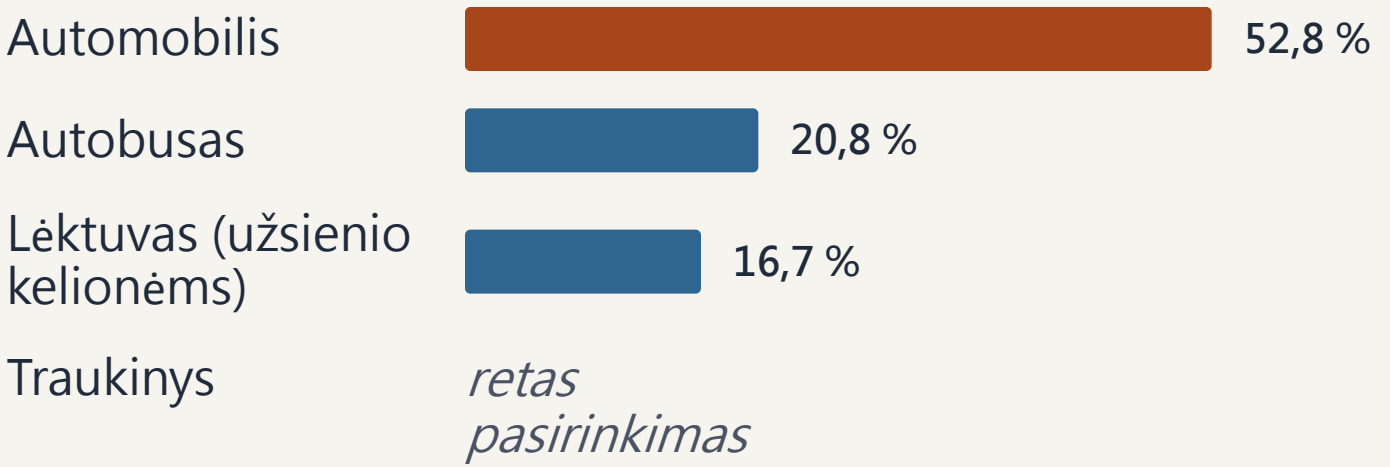
respondentai iš 10 apskričių

218 žmonių su negalia

84 TIC atstovai, gidai ir kelionių organizatoriai

66,1 % – judėjimo negalia,
33,9 % – lėtinės ligos

Pagrindinis keliavimo būdas

Automobilį kaip patikimiausią priemonę renkasi 60 % žmonių su judėjimo negalia ir 55 % žmonių su lėtinėmis ligomis.

LŽNS turizmo tyrimas, 2025 m., n = 302

Kodėl automobilis?

Kontrolė ir laisvė

- Galima bet kada sustoti pailsėti
- Nereikia priklausyti nuo tvarkaraščių
- Privažiuojama prie pat objekto

Trūksta prieinamo viešojo transporto

- Nepritaikytos autobusų stotys ir stotelės
- Ilguose maršrutuose trūksta tualetų
- Riboti traukinių maršrutai

Pagalbinė technika

- 51,8 % naudoja asmens su negalia vežimėlį
- 29,4 % – vežimėlio varytuvą
- Automobilyje įranga saugi

57,1 % kelionių organizatorių pageidauja patikimų prieinamo transporto tiekėjų sąrašo

LŽNS turizmo tyrimas, 2025 m., n = 302

2026 m. apklausa: kur nutrūksta kelionė

Atsakė 30 žmonių: 17 naudojasi vežimėliu, 19 gyvena ne didmiesčiuose. Tai nedidelė apklausa, todėl skaičiai nėra tikslūs visos Lietuvos rodikliai, bet aiškiai parodo, kur yra didžiausios problemos.

63 %

per metus atsisakė kelionės dėl transporto (19 iš 30)

90 %

nurodo žiemą nevalomus šaligatvius ir stoteles (27 iš 30)

70 %

važiuoja automobiliu, nes kitos išeities nėra (21 iš 30)

2,9

iš 5 – vidutinis transporto prieinamumo įvertinimas

> Dažnai gerą savijautą lemia ne prieinamas viešasis transportas, o prisitaikymas.

Kuo pavojingas prisitaikymas

Kainą sumoka šeima

Artimiesiems tenka išeiti iš darbo, kelionė vyksta brangesniu taksi. Kliūtis nedingsta – ji persikelia.

Prisitaikyti gali ne visi

Kas neturi automobilio, artimųjų ar pinigų taksi, lieka namie: „norėčiau, bet negaliu“.

Dingsta savarankiškumas

„Veža vyras“, „Veža socialinė darbuotoja“. Važiuojama ne tada, kai nori, o tada, kai kitas gali.

Prisitaikymas trapus

Sugenda automobilis, suserga artimasis, ateina žiema – ir kelionė žlunga. 63 % per metus atsisakė kelionės.

Net automobilis neišgelbsti

Automobilio pastatymas tikslo vietoje – labiausiai strigęs kelionės etapas.

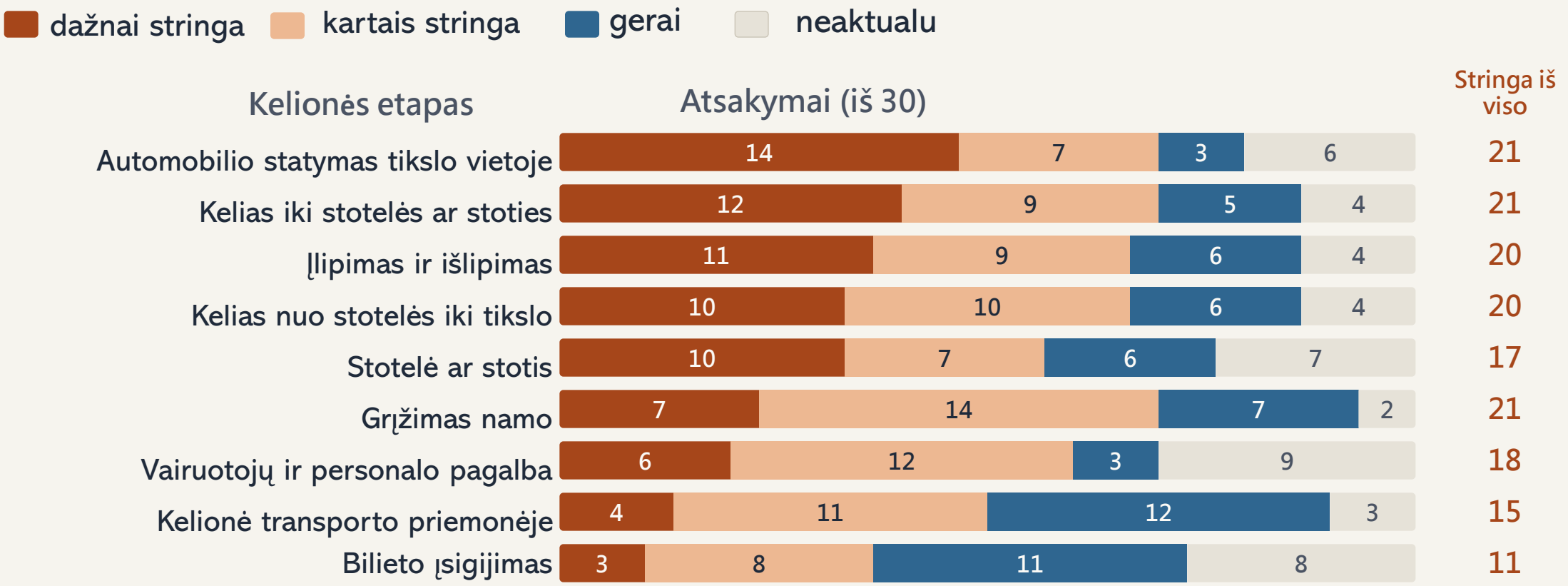
Problema tampa nematoma

Kas prisitaikė, tas nesiskundžia. Skundų mažai – atrodo, kad viskas gerai, ir niekas nesikeičia.

Prisitaikymas nėra sprendimas – jis tik paslepia problemą ir perkelia jos kainą žmogui ir jo šeimai.

Kelionė stringa pakeliui, ne transporto priemonėje

Kiekviena juosta – visų 30 respondentų atsakymai apie tą kelionės etapą. Skaičius juostoje – kiek žmonių taip atsakė.

Rikiuota pagal „dažnai stringa “. „Stringa iš viso “ = dažnai + kartais.

Didžiausios kliūtys

27 iš 30

žiemą nevalomi šaligatviai ir stotelės

14 iš 17

vežimėlio naudotojų neranda taksi, į kurį galima įvažiuoti

14 iš 30

per retai važiuoja ptritaikytas transportas arba nėra maršruto jų vietovėje

12 iš 30

specialųjį transportą reikia užsakyti iš anksto ir ilgai laukti

12 iš 30

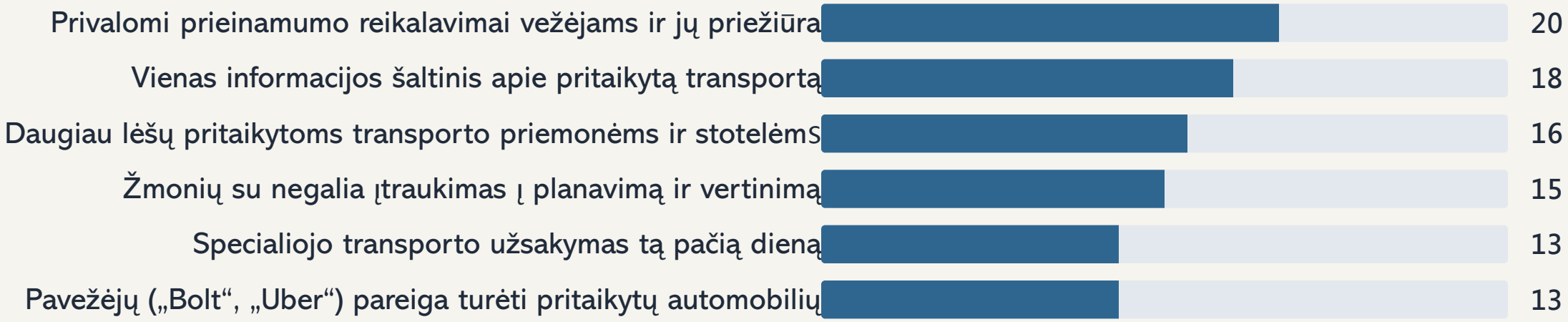
bijo keliauti be lydinčio asmens

8 iš 30

1808 nuveža į gydymo įstaigą, bet grįžti namo nėra kaip

Ko prašo patys respondentai

Ką pirmiausia reikėtų padaryti šalyje? Kiek iš 30 pažymėjo kiekvieną siūlymą.

Ką daryti?

Savivaldybės

- Žiemą pirmiausia valyti stotelių prieigas ir nuolydžius, takus iki susitojimų
- Specialusis transportas vakarais, savaitgaliais ir tarp **savivaldybių**
- Pavėžėjimas su asistentu visur, ne tik Vilniuje
- Asmenų su negalia parkavimo vietų kontrolė

Vežėjai

- Privažiuoti prie pat šaligatvio krašto
- Veikiančios rampos ir keltuvai
- Vairuotojų ir personalo mokymai, kaip padėti

Valstybė

- Privalomi prieinamumo reikalavimai ir jų priežiūra
- Pritaikytų automobilių pareiga pavežėjų platformoms
- Vienas informacijos šaltinis
- 1808 su garantuotu grįžimu namo

Prieinamumas nutrūksta per silpniausią grandį, todėl taisyti reikia visą kelionę – nuo namų durų iki tikslo.